

както авторите посочват в предговора си (с. 5). Неизбежните разминавания в тази сфера, произтичащи от езиковата асиметрия дори между близкородствени езици, каквито са славянските, изправя авторите пред редица сложни и нееднозначни решения. Езиковият материал в него е групиран в 22 теми, които последователно се изучават от студентите в първи и втори курс на специалността Словакистика. Тъй като основният словашко-български речник, който претърпя вече две издания, е съставен основно през 60-те и е допълван през 70-те години на XX век, пред авторите е стояла задачата новият тематичен речник да представи с предимство по-новата лексика, възникнала оттогава досега, с цел да представят на студентите пълноценно помагало за усвояване на актуалната словашка лексика. Затова те са се стремили да включат балансирано „основни понятия от ежедневиия живот, специализирана терминология и разговорни изрази, като в редица случаи са представени некодифицирани, но сравнително често използвани в съвременната словашка реч лексикални неологизми“ (с. 5). Един от най-сериозните проблеми, които неизбежно възникват в подобни случаи, е съставянето на подходящ словник, който да отразява реалната езикова практика. Неговата стилистична характеристика задължително трябва да отразява широк спектър от стилове – от битово-разговорния до официално-деловия и художествения стил.

За решаването на тази задача авторите са се опирали както на наличните двуезични речници и на тълковните речници на словашкия език, така и на електронни речници и корпуси. Това им е дало възможност да изработят актуален, съвременен словник за своя речник с необходимата представителност за отделните тематични кръгове. Разнообразието на застъпената лексика се характеризира от избраните теми, като се започне с основната битова лексика от области като *Нашият дом, Семейството, Свободно време, Работа, Човеешкото тяло, Храна, ресторанти, кухня* до абстрактни обществени и научни теми като *Държавата и обществото, Икономика, Етнос и вяра, Растително царство, Животинско царство, Земята, Космосът* и др. Широкият обхват на разглежданата лексика запознава изучаващите словашки език с различни думи и термини във всеки от тематичните кръгове като напр. „**bielkoviny** ж мн белтъчини, **chrumkavý** прил хрупкав, **chut'** ж вкус: *kyslastá* ~ възкисел вкус; *výrazná* ~ изразителен вкус, **chut'ovka** ж мезе: *cibul'ová* ~ лучено мезе; *sladká* ~ сладко мезе, **delikatesa** ж деликатес, **diéta** ж диета: *redukčná* ~ диета за отслабване, **diétny** прил диетичен: ~е *potraviny* диетични храни; ~е *výrobky* диетични продукти, **dobrota** ж лакомство, вкуснотия; деликатес“ (с. 53). Както се вижда от приведените няколко примера, в рамките на една и съща тема и в непосредствено съседство „съжителства“ думи със семантична и стилистична характеристика от много широк диапазон.

Структурата на речниковата статия е значително опростена в сравнение например с тълковните речници с оглед на целевата група от потребители, за които е предназначен речникът. Граматичната информация е представена пестеливо, посочват се само най-съществени характеристики на отделните класове от думи – преди всичко граматичната категория, към която спада съответният израз: при съществителните се включва граматичният род като основна характеристика, при глаголите – съответно свършен или несвършен вид. Решението при глаголната лексика е съ-

образено преди всичко с потребностите на изучаващите интензивно езика – в една и съща речникова статия са отбелязани и двата члена на всяка видова двойка, като са отделени помежду си само с наклонена черта. По този начин не само се представя максимално пестеливо видовата двойка в цялост, но и студентите имат възможност да се запознаят с взаимната връзка на двата члена, които понякога сериозно се различават помежду си във фонетично или словообразователно отношение. За начинаещите в изучаването на езика често е трудно двата члена да бъдат идентифицирани именно като видови съответствия един на друг: „**budovať** *нсв*/ **vybudovať** *св* изграждам / изградя, **bulvár** *м* булевард, **centrum** *ср* център: ~ vysvietené v noci центърът е осветен през нощта, **časť** *жс* част; квартал: **mestská** ~ градска част / квартал, **čínžiak** *м* блок, жилищна кооперация“ (с. 74–75).

Лаконичността и пестеливото представяне на съответните лексеми на словашкия език не е единствената характеристика на речника. По-богато представени са основни многозначни думи или думи, които са източник за образуване на повече терминологични съчетания или изобщо двусловни наименования с нетерминологичен характер като напр.: **mesto** град: **hlavné** ~ столица; **krajské** ~ областен град; **kúpeľné** ~ курортен град; ~ **leží v Košickej kotlovine** градът лежи в Кошицката котловина; **malé** ~ малък град; **nové** ~ нов град; **okresné** ~ окръжен град; **plánované** ~ планиран град; **priemyselné** ~ промишлен град; **prístavné** ~ пристанищен град; ~ **sa rozkláda na ploche 15 km²** градът се разполага на площ от 15 км²; ~ **sa rozrastá** градът се разраства; **sídelné** ~ седалище, столица; **staré** ~ стар град; **veľké** ~ голям град. По този начин се представя по-голям брой от възможните съчетаемости на широко употребимите думи и са застъпени по-широко често срещаните съчетания с тяхно участие и двусловните названия и термини. В българската част на речника не са представени ударенията и другите прозодични елементи, тъй като речникът е предназначен изключително за български ползватели, за които тази част не представлява трудност при четене.

Новият Словашко-български тематичен речник представя по новому основната част от словашкия речников запас, който студентите от специалността „Словашка филология“ усвояват в продължение на първите две години от обучението си по езика. Целевата организация на материала, както и широкият стилистичен и хронологичен диапазон на словника ще дадат възможност на младите словашкисти и на всички, които изучават словашки език, да навлязат бързо в най-разпространената част от лексиката. За малко повече от месец след излизането си той вече намери благодарни читатели и сред опитните преводачи, които от години работят със словашки език, тъй като представената по-нова лексика все още не е намерила отражение в голям двуезичен речник, а именно тя е сред най-често срещаните елементи на превежданите делови текстове.

Assoc. Prof. Margarita Mladenova, PhD

✉ Department of Slavic Linguistics
Sofia University „St. Kliment Ohridski“
15, Tsar Osvoboditel Blvd.
1504 Sofia, Bulgaria
E-mail: margo@slav.uni-sofia.bg

СПЕЦИАЛНОСТ НОВОГРЪЦКА ФИЛОЛОГИЯ В СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ЧЕСТВА 20-АТА СИ ГОДИШНИНА

Борис Вунчев

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

През текущата 2012–2013 академична година специалност Новогръцка филология към Катедрата по класическа филология на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ отбелязва своя 20-годишен юбилей. Създадена по идея на проф. Богдан Богданов и с неуморните усилия на проф. Стойна Пороманска, от 1992 г. насам, випуск след випуск, в специалността се полагат основите на новогрещистиката в България и се обучават висококвалифицирани преподаватели и филолози.

На 30.11.2012 г. настоящи и бивши преподаватели в специалността и в Катедрата по класическа филология, студенти, настоящи и бивши възпитаници, както и много гости се събраха в Заседателна зала № 1 на Ректората, за да отбележат годишнината на тържествено заседание част от работната програма на юбилейната двудневна научна конференция на тема „Новогръцкият език и култура в България – традиции и предизвикателства“. Заседанието бе открито с кратко слово на проф. дин Кирил Павликянов – ръководител на специалността. От името на ректорското ръководство приветствие поднесе проф. дфн Анастас Герджиков – заместник-ректор по учебната дейност – докторанти и продължаващо обучение, който отбеляза, че спрямо няколко специалности във факултета, открити по същото време (1992 г.) Новогръцка филология е равна и по-добра от останалите специалности връстници. Проф. Герджиков изтъкна и научните качества на преподавателите, които в изследванията си предлагат оригинални приноси. След това думата взе деканът на ФКНФ проф. дфн Цветан Теофанов, който подчерта тясната свързаност на специалността с Катедрата по класическа филология, както и ориентираността на обучението в специалността както към съвременния език, литература и култура на Гърция, така и към Античността и Средновековието. Следващ думата взе Н. Пр. посланикът на Република Гърция в София Трасивулос Стаматопулос, който подчерта богатото тематично разнообразие на включените в конферентната програма доклади – индикация за качеството на специалността и добрите ѝ контакти с други висши учебни заведения и научни институции. Приветствие